

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Yttrande över rapport Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn – Rapport 2024:26.

Region Kalmar län anser att regeringsuppdraget är av stor vikt då en omställning till en cirkulär ekonomi i byggsektorn är nödvändig för att kommande generationer ska fortsätta ha den livskvalitet som vår generation har.

Förslagen i rapporten är intressanta, men risken är att effekten uteblir. För att få stor effekt så finns det behov av ny lagstiftning som tvingar till förändring, och/eller ekonomisk styrning så att det blir dyrare att verka linjärt (med jungfruliga material) eller billigare att agera cirkulärt.

Förslag 1 – utveckling av information och vägledning

Information och vägledning får ofta ett relativt svag genomslagskraft i samhället. Generellt når informationen bara de redan frälsta. Att nå den breda massan och de som inte vill är betydligt svårare.

Om detta förslag ska bli effektivt så behöver informationen rikta sig mot utpekade målgrupper. T.ex.

- Direkta och omfattande insatser och utbildningar mot kommunens handläggare.
- Bredare kommersiell insats som reklam på TV och tidningar för att nå den breda massan och skapa en gruppkunskap inom området.

Förslag 2 – utveckling av klimatdeklarationer

En av de viktigaste faktorerna för att få fart på området är att det behöver bli enkelt att utföra uppgifterna. Ett förslag som skulle ge effekt är om det togs fram en EPD-databas så det blir enkelt att få fram data från EPD. Det är svårt och tar mycket tid. Detta skulle verkligen underlätta för de som vill jämföra hur man sänker klimatpåverkan.

Även att ta fram enkla beräkningsprogram som kan användas tidigt i projektering skulle ge ett mervärde för samhället.

Förslag 3 – Digitaliseringsförslag

Här finns flera kraftfulla förslag som skulle kunna få stor påverkan på branschen och samhället.

A1-A5: Att få en sömlös digital kedja där man bara behöver registrera sitt byggmaterial en gång skulle vara effekfullt. I dagsläget så får byggmaterialen ofta registreras 3-4 gånger i olika program och tjänster. Det är ändå svårigheter att få med dem in i förvaltningen. Exempel på viktiga faktorer är digitala produktpass.

B1-B3, C1-C4, D1-D3: Att genomföra detta skulle göra det lätt att göra rätt och ge en stark påverkan. Dock krävs det ett tydligt mandat och beslut samt en skicklig organisation för att genomföra detta. Men det kräver smart UI och väldigt användarvänliga program.

Förslag 4 – Resurshushållningsplan

Detta är ett bra förslag som kan ge effekt i samhället och branschen. Konkretisering är nödvändigt för att det ska fungera. Här skulle det kunna vara mycket effektivt med en riktad kunskapsinsats och kunskapsbank till de handläggare som ska ta hand om dessa ärenden.

Indikatorer

Indikatorerna var svåra att förstå. Svårt att se hur de skulle kunna mäta omställningen av den cirkulära ekonomin.

Generella synpunkter

Det behöver göras mer för att omställningen till cirkulär ekonomi inom byggsektorn ska gå snabbt för att bidra till att säkerställa kommande generationernas möjlighet att arva en jord i balans. Frivilliga styrmedel är för svaga då de ekonomiska intressena och drivkrafterna i dagens samhälle är mycket starkare. Att bygga hållbart och cirkulärt blir en ökad kostnad för byggprojekten men ger en sänkt kostnad för samhället i långt perspektiv.

Förslagen i rapporten är intressanta, men risken är att effekten uteblir. För att få stor effekt så finns det behov av ny lagstiftning som tvingar till förändring, och/eller ekonomisk styrning så att det blir dyrare att verka linjärt (med jungfruliga material) eller billigare att agera cirkulärt.